

L' ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

¡Alerta, culliters de ví!

S' anuncia una nova y próxima contrarietat pera la exportació vinícola.

Fa temps, que lo govern francés dicta una disposició sobre los vins enguixats, prohibint sa entrada als que tinguessen major cantidad del dos per mil de guix (sulfat de cal.) Dita ordre quedá en suspens, pues are se tracta de posarla en vigor, segons noticias que té lo sindicat de exportadors de la ciutat de Valencia.

Com estém pròxims á la cullita dels rahims y molts vinicultors solen afegir al such dels rahims alguna cantidad de guix parrell. tal vegada major que la indicada, lo Sindicat de Valencia ha presentat una exposició al senyor ministre de Foment, á fi de que per la via diplomática s' explori la voluntat del govern francés, sobre sos propòsits referents á la llei del enguixat, y de confirmarse la noticia de que traeta de posarla en vigor, se pregui al ministre dongui la major publicitat á la contestació d' aquell govern. pera que arribi autorisadament á coneixement de tots los culliters.

També se prega que per lo citat centre ministerial se publiqui una lleugera instrucció encaminada á determinar la cantidad de guix necessari pera no traspassar lo li-

mit senyalat per la lley francesa y los medis químicich que puguin substituir ab ventatja al enguixat, conforme als principis reconeguts y acceptats per la ciencia etnològica.

Com que la cosa val la pena, fora convenient se remoguéss a aquest assumpto per part de tots los vinicultors á fi d' evitar las contingencias inesperadas en la venda de nostres caldos, lo qual podria ser una traba pera sa fácil expendició al mercat de la vehina República, lo que mes proveheix de nostres vins.

Si no 'ns belluguém oportunament; cuan será arribada l' hora de vendre, ja no hi serem á temps, en cas de que tiri endevant lo propòsit del Govern francès, com sembla té ganas de ferho.

Alerta donchs, vinicultors, pera que no 'ns succeheixi lo dels esperits (alcohols), tenint de pagar los plats trencats qui menos culpa hi té.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

BOTIQUÍ CASULÁ

E

instruccions pera son ús y bon régimen.

Debém adelantar quatre nocions preliminars indispensables, avans d' entrar en la descripció y plan curatiu de las malalties.

Febra.—Es un estat d' exitació no natural, que 's coneix per la calentor de la pell, per 'l abatiment del malalt, y per esser las pulsacions molt mes frequents que en estat normal.

Lo pols normal sol ésser d' unas 70 pulsacions que la sanch dins de la arteria, dona en un minut; en altres sols es de 60 y fins de 80 ó mes, en alguns pochs.

Reb lo nom de *pols frequent*, aquell quals pulsacions son en un temps determinat mes numerosas que en estat normal; *pols raro*, es 'l oposat al avans dit y es aquell quals pulsacions son en menor número que en estat normal; *pols accelerat*, es quan lo moviment de dilatació y contracció de la arteria se fá en

poch temps, y quan se fá en molt, reb lo nom de *pols lent*; lo *pols plé y pols buyt*, es lo primer quan la arteria 's presenta als dits com plena y carregada de sanch, y es lo segon quan al revés, aixó es, quan sembla unida y apenas posa resistencia als dits; *pols fort y pols débil* segons sian las impresions que las pulsacions de la arteria produheixin als dits, en lo débil mol-tas de las vegadas es apenas perceptible; *pols convulsiu*, lo moviment de la arteria es accelerat, fort y desigual, etc., etc. etc., y altres varietats de *pols* que coneixen los práctichs.

També varia lo *pols*, segons la etat, sexo, hábit, tempera-ment y varias circunstancias particulars, com la digestió, can-sanci, etc., etc.

Pera pendre be 'l *pols*, 's necessita, ó quan menys es mes convenient, y molt mes en personas poch habituadas á péndrel, que 'l bras del malalt estiga estirat ab naturalitat, que reposi en tota sa longitut sobre 'l costat que correspon al dit petit, es á dir, que la cara de la má miri al cos: disposat segons queda dit, se aplicarán los tres dits mitxos de la má, aixó es, índice, mitj y anular, sobre la arteria que 's troba en la canal que for-man los ossos de la munyeca, al costat del pulgar, contant las pulsacions que la arteria dona en un minut.

Banys.—Reben aqueix nom los medicaments d' us extern, en los quals se sumerjeix per un espay de temps determinat, tot lo cos ó part d' ell.—En lo primer cas reben los banys lo nom de generals, y de *locals ó parcials*, los segons, que 's dis-tingeixen en *pediluvio* (si son dels peus) *maniluvio* (de las mans), etc.; generalment los banys son líquits, n' obstant poden ser també de materias sólidas y líquidas, semi-sólidas, sólidas del tot ó en vapor.

Entre 'ls líquits, que solen ser d' aygua, n' hi han de *comuns* de 20 á 30° del termómetro Reaumur; *frets*, de aygua mesfreda que la calor del cos; *calents* de 36 á 40° Reaumur, son *semi-líquits*, los dels llots d' ayguas minerals, y *sólits* los de arena calenta, polvos, etc., y per fi 'ls de *vapor*, ó sia 'ls de las emanacions de la aygua bullint, carregada ó no, de materias medicinals, rebent allavoras diferents nòms.

Gargarismes.—Reben aquet nom, tota composició de medica-ments de forma líquida que se usin en las diferentes malalties de la boca y gola. Dits medicaments tan sols deuen obrar lo-calment y 'l malalt deu conservarlos en la boca quan mes temps

sia posible (á no ser que 'l metje hagi prescrit un temps determinat), remenarlos en totas direccions sens engolirlos. Si la afecció es en la gola deu ferse lo que vulgarment se 'n diu *gárgaras*.

Sangría —Consisteix en alleugerar 'l cos de una determinada quantitat de sanch, per medi de la overtura d' una vena. No deu practicarla un particular, sino en lo cas de precisa necessitat.

Per sangrar donchs; se lligará ben estret un mocador en lo bras un poch mes amunt del cotze y quan las venas 's vegin be, ab una llanseta 's punxará una d' ellas y 's deixarà rajar la sanch fins que convinga.

Per tancarla, bastará desfer la lligadura, posar una compresa empapada ab aygua sobre 'ls llabis de la ferida y subjectarla ab una bena.

Lo pacient deu estar agegut, y si 's desmaya se li donará *poció anti-espasmódica* fentli fer llit per algunas horas, esent recomenable 'l repós.

Cataplasmas. —Son medicaments d' us extern, destinats á varis fins, segons sia la sustancia que 'ls forma.

Sia la sustancia que sia, 's deu picar al morter y quan está desmenussada si es herbácea, ó en pols gróssa si seca ó térrea, 's barrejará ab lo líquit que la fórmula indiqui, que en general y en cas de no especificarho es aygua tébia, y 's formarà una pasta clara, 's posará sobre un drap y s' aplicarà sobre la pell, en lo lloch que 's desitji. Moltes vegadas no convé que 'l cataplasma toqui directament sobre la pell, y aixís deu posarse entre pell y cataplasme un paper d' estrassa ó drap clar. En tot cas es convenient que 'l cataplasma no s' assequi estant aplicat, puix que no sols deixa de obrar, si que en molts cassos produheix efectes contraris als desitjats.

Sinapismes ó mostassas. —Per mes que podriam repetir lo dit, respecte als cataplasmas, creyém convenient detallar las operaciones necessaries per la aplicació dels sinapismes, atesa sa gran importancia.

Aixís donchs 's mullará ab aygua tébia un paper dels dits de *sinapismes* ó *mostassas* y 's posará sobre la pell en lo lloch ahont convinga; si 's desitjés mes fluix, basta interposar entre pell y mostassa un paper xupón ó de seda.

(*Seguirá.*)

SECCIÓ DE VARIETATS.

Quadret

Lo qu' es lo mon

Tenia riquesas, amor,
à cada porta un amich
que 's deya mon servidor...
—¡Aixó fou quant era rich!
Tinch sols un bossí de pà
tot me falta, res me sobra
ningú m' allarga la mà
avuy....—¡perque soch un pobre!

Casi sempre, per disort
se torna en la adversitat,
una mentida, l' amor,
una farsa la amistat.

EMILI PASCUAL

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Botiquí casulá.—Com veuhen nostres lectors, comensém en aquest número la publicació d' una sèrie d' articles sobre remeys casers, deguts á la ploma del farmacéutich D. Joseph Segalá, á qui ja coneixen los subscriptors de L' ART DEL PAGÉS per diferents treballs insertats en nostre periódich.

Creyém que serán ben rebuts per la utilitat que poden reportar en casos d' ausencia de metje.

Contractació y venda.—Está ya redactat l' important decret del Ministeri d' Estat, d' acort ab lo de Foment y director general de agricultura, sobre constitució al extranjer de grans casas de contractació y venda en comissió de productes espanyols, suprimint los intermediaris.

D' aquestas casas n' estarán encarregats los cónsuls y los agents diplomátichs.

Distribució de pulverisadors.—La direcció general de agricultura ha distribuhit cinquanta pulverisadors entre las provincias de Castelló, Tarragona, Barcelona, Navarra, Zaragoza, Valencia, Búrgos, Vitoria y Segovia.

Envenenament de bestias.—S' ha observat que desde que 's ruixan los ceps ab lo sulfat de coure (caparrova verda) per combatre lo *mildiu*, los caragols s' enmatzinan y son per lo tant perjudicials als quins ne menjan. També s' ha observat, en lo terme de Suria, que despres d' haver ruixat los ceps ab una dissolució del expresat sulfat, s' han trovat morts y enmatzinats gran número de cunills y perdius. tementse, ab rahó, que aquest procediment disminuheixi molt la cassa, la qual va ja escasejá bastant l' any passat, sens dubte per efecte de lo mateix.

Pantano d' Ulledecona.—Lo sindicat de regos de Ulledecona, titulat «Lo Rech,» s' oposa al projecte d' emplantament de la presa en lo punt que lo situan los empresaris del pantano que 's tracta de construhir en lo terme de dita població.

Resolució desconsoladora —La important fábrica y destileria d' esperits (alcohols) establerta á Vilarrodona ha susprés ya l' exercici de la seva industria per implantarla en Alger, á qual efecte ha desmuntat los alambins y demás aparells y 'ls ha embarcat per dit punt.

La causa de tan lamentable resolució, es la de que 'ls amos de la destileria se consideran incapassos de sostenir la industria ab lo nou impost y no volen aventurar sos capitals en las condicions difícils ocasionadas per la nova ley.

Reunió de pagesos —Segons dihen, á primers de Septiembre viuent hi haurá en Las Borjas d' Urgell una gran reunió de pagesos, ab asistencia de la Junta Directiva de la «Lliga Agraria» y representacions dels comités locals dels pobles.

Subvenció metálica.—Lo govern ha concedit una subvenció anyal de 150,000 pessetas per combatre la filoxera en la provincia de Barcelona.

Vot de gracias.—La Comissió de Reus que passá á Madrid per gestionar las modificacions en la ley d' alcohols, acordá en unió dels gremis y de la cambrá de comers enviar un expressiu vot de gracias á D. Joan Miret per haver sigut l' ánima de dita Comissió com ho va ser de la de Tarragona.

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Calaceite.—(*Aragó*) La cullita de cereals ha donat mellor resultat del que podia esperarse atesa la circumstancia de no haver plogut desde que vá sembrarse, havent crescut y granat com de miracle.

Ofereix fundada esperansa de cullita plena 'l vinyat y alguna cosa pot suposarse també la d' olivas en los oliverars que 's lliuraren de la glassada, y apenas res en los terrenos fondals, que son sempre los mes ufanosos y productius, y qual olivar ha quedat molt destruït y necessita alguns anys per referse.

Las figueras y magraners generalment no tenen fruyt aquest any, essent molts los arbres que s' han de tallar, per estar completament sechs á conseqüencia de las glassadas.

La cullita de patatas promet ser abundant, y los bestiaris sembla s' han refet y segueixen millorant de la fam del hivern. Los preus corrents del mercat son: Blat, de 39 á 40 pesetas lo cahís de 179 litres.—Ordi, de 18 á 19.—Civada, de 14 á 15.—Blat de moro, de 25 á 26.—Monjetas finas blancas, de 74 á 75.—Comunas ó usuals y de color, de 55 á 56.—Vi, de 6 á 7 rals lo canti de 10'75 litres.—Oli superior, de 12 á 12'50 pesetas la arroba de 13 86 litres.

Cap y la fi ha arribat la pluja, encara que solament en la meytat del terme, y tan forta, que ha regat gran part del olivar, al mateix temps que ha arrastrat moltes cargas de garbas de blat y causat bastants danys en algunas canyadas, emportantsen terras y marges, además dels ocasionats també per la pedregada en las vinyas y hortalissas hont tocá.

Gerona —Blat, á 18'75 pesetas l' hectólitre. — Mestall, á 16'50. — Monjetas, á 22'50. — Fabas, á 15'25. — Civada, á 9'25. — Vessas, á 17. — Ordi, á 11'50. — Mill, á 15'50 — Ségol, á 12. — Patatas, á 0'25 lo kilógram.

La Bisbal.—Blat, á 16 pesetas l' hectólitre — Mestall, á 13. — Ségol, á 11. — Ordi, á 7. — Civada, á 6 — Ciurons, á 15'30. — Vessas, á 13'50. — Llobins, á 8. — Fabas, á 11 — Blat de moro, á 11 — Mill, á 12. — Monjetas, á 21. — Panís, á 10.

Lleyda —Blat, classe superior, de 54 á 56 rals la quartera.—Id. mitjá bó, de 50 á 54.—Id. inferior, de 48 á 50.—Id. de la horta, de 50 á 52.—Ordi, de 21 á 22.—Favóns, de 31 á 32.—Fabas, de 31 á 33.—Monjetas, de 80 á 100.—Farina de 1.ª classe, de 15'50 á 16.—Id. de 2.ª, de 13'50 á 14'50.—Id. de 3.ª de 11 á 12.—Id. de 4.ª de 8 á 9.—Sagonet, á 9. Segó, á 8.—Trits, á 7.

Palau d' Anglesola.—Contant aquesta població ab elements mes que suficients per celebrar un mercat setmanal, lo vehinat d' acort ab son Ajuntament han resolt celebrarne un que 's farà tots los dimars de cada setmana.

La inauguració y overtura de dit mercat será lo dimars vinent dia 7 de Agost.

S' adverteix á tots los vehins dels pobles comarcans y als mercaders ambulants que no olvidin los dimars de totes las setmanas, anar á contractar y fer las oportunas transaccions de sos géneros á dita localitat, en la seguransa que 'ls hi serán guardadas totes las consideracions y se 'ls hi donarán totes las facilitats á quants ab sa presencia honrin aquell vehinat.

Reus.—*Lo mildiu* s' extén d' una manera desconsoladora per tota aquesta comarca.

Los reusenchs están fen passos per procurar alguna quantitat per sufragar los gastos que ocasioni lo combatre tan terrible plaga, dels fondos que ha senyalat lo govern á dit objecte.

Tortosa.—Los pagesos se queixan de las ventadas que fan á pesar de ser al estiu, donchs los hi perjudica 'l fruyt que penja de las plantas fentne caure gran part, com succehí la setmana anterior ab la garrofa.

Vinaróz.—(*Valencia*). S' está batent lo blat y si be quedan satisfets los propietaris en quant á la quantitat de grá, especialment en la cullita d' ordi, resulta que 's paga á tan baix preu que 'ls rendiments son nulos.

L' estat de las vinyas inmillorable en quan á quantitat de rahims, pero degut al temps, que no pot ser pitjor, fá que l' *oidium* haja pres aquest any molt increment á pesar d' haverse empleat lo sofre en grans quantitats.

Altra plaga tením pitjor que la anterior. La *piral* ó cuch del cep, segons l' enginyer agrónomo de la provincia, está atacant molts vinyats y ya 's notan bastants grans podrits.

Es llástima que 's perdi la cullita donchs aquest any están los ceps com may s' havian vist.

Los preus corrents en nostre mercat son: Blat, á 15 rals lo doble decálitre.—Ordi, á 6'50.—Vi, de 5 á 9 lo decálitre.